

บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ในเขตการศึกษา 5

นายบุญนำ เสาหสถิตย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

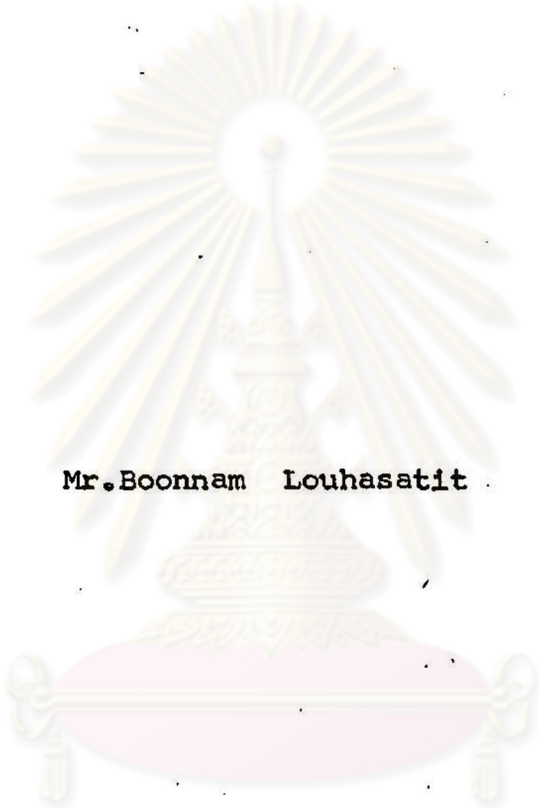
พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-599-4

116023b51

008104

THE ROLE OF HEADS OF SUBJECTS DIVISION IN LARGE SECONDARY
SCHOOLS IN EDUCATIONAL REGION 5

Mr. Boonnam Louhasatit

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
ในเขตการศึกษา 5

โดย

นายบุญนำ เลาสถิตย์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย คันทิเมธ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคำคมหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ มุขนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. ธีรนิภา คุปรัตน์)

.....
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย คันทิเมธ)

.....
.....กรรมการ
(นายสุวรรณ จันทร์สม)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ใน
 เขตการศึกษา 5

ผู้นิพนธ์ นายบุญนำ เสาทสดีคย์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทิเมฆ

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาที่ได้ปฏิบัติจริงในง ทนบริหารการ
 ศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตการศึกษา 5
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าหมวดวิชา
3. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาที่ได้ปฏิบัติ
 อยู่จริงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 5 ระหว่างผู้บริหารโรงเรียน
 หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 5

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งครอบคลุมงานบริหารการศึกษา
 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านธุรการ การเงิน อาคาร
 สถานที่ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรในโรงเรียน
 มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ในเขตการศึกษา 5 โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรออกเป็น 3
 กลุ่มคือ หัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชา และครู - อาจารย์ การเก็บ
 รวบรวมข้อมูลกระทำโดยการรับส่งทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 534
 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 396 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.16 ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และในการเปรียบเทียบใช้การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่าง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหมวดวิชา มีบทบาทในงานบริหารการศึกษาน้อย และเมื่อพิจารณาจากคำพบว่า หัวหน้าหมวดวิชา มีการปฏิบัติในด้านการเรียนการสอน การเงิน อาคารสถานที่มาก มีการปฏิบัติในด้านการบริหารงานบุคคล และด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่มาก

2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านวิชาการคือ หนังสือประกอบการเรียนมีน้อย การเลือกตำราเรียนไม่เหมาะสม บางรายวิชาขาดตำราเรียน ห้องสมุดมีหนังสือไม่พอต่อการค้นคว้าของครูและนักเรียน อุปกรณ์ไม่พอ เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านบริหารงานบุคคลคือ ครูขาดความรับผิดชอบ ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่โดยเฉพาะการสอน และปัญหาขาดครูในบางรายวิชา หัวหน้าหมวดไม่มีอำนาจ ขาดการยอมรับจากครูในหมวดวิชา เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านงานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ ที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบคือ งบประมาณของหมวดวิชาน้อย การเบิกจ่ายล่าช้า เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนคือ ชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ ผู้บริหารไม่มีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

3. ความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษากับหัวหน้าหมวดวิชาที่เป็นตัวอย่างประชากรในทางด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ไม่แตกต่างกัน

4. ความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษากับครู เกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชาในงานบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความเห็นระหว่างหัวหน้าหมวดวิชา กับครู ในงานด้านวิชาการและด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่แตกต่างกัน แต่ความเห็นในด้านบริหารงานบุคคลและงานด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Thesis Title The Role of Heads of Subjects Division in Large
Secondary Schools in Educational Region 5.

Name Mr. Boonnam Louhasatit

Thesis Advisor Assistant Professor Amornchai Tantimedh, Ph.D.

Department Educational Administration

Academic Year 1982

ABSTRACT

Purposes of the Study

1. To study the actual performance of the heads of subjects division in large secondary schools in Educational Region 5.
2. To study the problems of the administrative tasks of heads of subjects division.
3. To compare the opinions among the principals, the heads of subjects division, and the teachers about the actual performance of heads of subjects division in large secondary schools in Educational Region 5.

Methods and Procedures

The instrument used in the research was the rating scale questionnaires which included of all four educational administrative tasks, namely: academic affairs, staff administration, school business management, the relationship between the school and the

community, Questionnaires were sent to principals, heads of subjects division and teachers in large secondary schools in Educational Region 5 in six provinces. They were sent and collected by mail. A total of 534 copies were distributed and the researcher received 396 copies or 74.16 percent. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, F-test and q-statistic.

Major Findings

1. From research finding, heads of subjects division had little performance in administrative tasks, but in each task, heads of subjects division's role in academic affairs, the relationship between the school and the community were a little, but there were a lot of actual performance in staff administration and school business management.

2. The problems and difficulties of academic affairs were as follow: there were few text books, and unpropable to choose suitable text books. Some subjects were lacked of text books. The books in school libraries were not enough for teachers and students to study. Besides, teaching materials were lacked too.

The problems and difficulties of staff administration were as follow: teachers were not responsible and did not pay attention in their duty, especially in teaching, and lacking of teachers in some subjects. Also, the heads of subjects division had no authority and did not accept by teachers in their divisions.

The problems and difficulties of school business management were as follow: the budget of subjects division was not enough and the budgetting process worked slowly.

The problems and difficulties of the relationship between the school and the community were as follow: the administrators were not related to the community, and the community did not co-operate with school.

3. There was no different opinions between principals and heads of subjects division in all four educational administrative tasks.

4. There was a significant difference in the opinions of the principals and the teachers in all of four educational administrative tasks.

5. There was no different opinions between heads of subjects division and teachers pertaining to academic affairs and relationship between the school and the community, but there was a significant difference in staff administration and school business management.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

คณิศรเมธ
ณ ที่นี้
วิทยานิพนธ์ชิ้นสำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย
ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้

ขอขอบคุณ คุณสุรพล ลาภถาวร คุณเลอสรรรค์ นิยมศิลป์ คุณมานพ
สุกกระแสน์ คุณสกุล แสงโพลง คุณจิราภรณ์ เลาสลิตย์ ซึ่งช่วยในเรื่องของ
การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้ง คุณแซมชอย ไตรรัตน์ ผู้ช่วยเหลือในเรื่องการจัดพิมพ์
ท่านผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งช่วยในการตรวจแก้แบบสอบถาม ท่านหัวหน้าสถานศึกษา
หัวหน้าหมวดวิชา ครู-อาจารย์ ซึ่งกรุณาตอบแบบสอบถาม และท่านผู้ช่วยเหลือใน
เรื่องการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ ขอได้รับความขอบคุณจากผู้วิจัยเช่นกัน

บุคคลผู้ที่จะมีใจเพราะเป็นผู้ให้กำลังใจ คำแนะนำ และความช่วยเหลือ
เป็นอย่างมากแก่ผู้วิจัย คือ คุณสุภาพร เลาสลิตย์

ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา-มารดา ครู-อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

บุญนำ เลาสลิตย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

ญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
	
<p>บทที่</p>	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
คำนิยามต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับขั้นในการเสนอข้อมูล	10
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	11
บทบาท	11
คุณสมบัติของหัวหน้าหมวดวิชา	12
การบริหารงานวิชาการ	29
การบริหารงานบุคคล	32
การบริหารงานธุรการ การเงินและอาคารสถานที่	35
การบริหารงานคานความสัมพันธ์กับชุมชน	37
สรุป	40

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล..... 41
	ประชากรในการวิจัย 41
	กลุ่มตัวอย่าง 41
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล 44
	การสร้างเครื่องมือ 44
	การทดลองแบบสอบถาม 44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 45
	การวิเคราะห์ข้อมูล 48
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลการวิเคราะห์ข้อมูล 52
	ตอนที่ 1 ขบวนการส่วนตัวของผูตอบแบบสอบถาม..... 53
	ตอนที่ 2 การศึกษาบทบาทของหัวหน้าหมวดวิชา 62
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความเห็นในงานแต่ละด้านระหว่างกลุ่ม ตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม 71
	ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบ 80
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ 90
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย 90
	สมมติฐานในการวิจัย 91
	วิธีดำเนินการวิจัย 91
	สรุปผลการวิจัย 92
	อภิปรายผลการวิจัย 97
	ขอเสนอแนะ 100
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต 103

บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก ก.....	111
ภาคผนวก ข.....	123
ประวัติผู้เขียน.....	140

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้บริหาร หัวหน้ามหาวิทยาลัยและครู-อาจารย์กลุ่มตัวอย่าง.....	43
2	โรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองแบบสอบถาม	45
3	จำนวนแบบสอบถามที่ได้ออกกลับคืน	46
4	รอยละของแบบสอบถามที่ได้ออกกลับคืน	47
5	รอยละของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	47
6	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกลักษณะตามเพศ	53
7	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ	54
8	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุราชการ	55
9	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ.....	56
10	จำนวนชั่วโมง สอนต่อสัปดาห์ของหัวหน้ามหาวิทยาลัยและครู-อาจารย์	57
11	จำนวนที่เจยสอนในมหาวิทยาลัย ก่อนโอนโอนตำแหน่งหัวหน้ามหาวิทยาลัย	58
12	จำนวนครู-อาจารย์ในมหาวิทยาลัย	59
13	จำนวนรองหัวหน้ามหาวิทยาลัย	60
14	การยอมรับเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของหัวหน้ามหาวิทยาลัย	61
15	ความต้องการ ค่ำรงตำแหน่งหัวหน้ามหาวิทยาลัยของ ครู-อาจารย์	61
16	บทบาทหัวหน้ามหาวิทยาลัยกับงานบริหารการศึกษา	63
17	งานคานาวิชาการ	64
18	งานคานาบริหารงานบุคคล	67
19	งานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่	69
20	งานคานาความสัมพันธ์กับชุมชน	70
21	การเปรียบเทียบความเห็นในบทบาทที่ปฏิบัติจริงของหัวหน้ามหาวิทยาลัยระหว่างกลุ่ม หัวหน้าสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้ามหาวิทยาลัยและกลุ่มครู-อาจารย์ในคานาวิชาการ.	72
22	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้า มหาวิทยาลัยและครู-อาจารย์ ในคานาวิชาการ	73

ตารางที่

หน้า

23	การเปรียบเทียบความเห็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาในคณาณบริหารบุคคลระหว่างกลุ่มหัวหน้าสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและครู-อาจารย์....	74
24	การเปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาและครู-อาจารย์ในคณาณบริหารบุคคล	75
25	การเปรียบเทียบความเห็นการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาในคณาณบริหารธุรกิจ การเงิน และอาคารสถานที่ ระหว่างกลุ่มหัวหน้าสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา และครู-อาจารย์	76
26	การ เปรียบเทียบความแตกต่าง ของความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาและครู-อาจารย์ ในคณาณธุรกิจ การเงินและอาคารสถานที่.....	77
27	การ เปรียบเทียบความเห็นในการปฏิบัติหน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชาในคณาณความสัมพันธ์กับชุมชน ระหว่างกลุ่มหัวหน้าสถานศึกษา กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาและกลุ่มครู-อาจารย์	78
28	การ เปรียบเทียบความแตกต่างของความเห็นระหว่างหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชา และครู-อาจารย์ ในคณาณความสัมพันธ์กับชุมชน	79
29	แสดงปัญหาและอุปสรรค ังคณาณวิชาการ ที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม	80
30	แสดง ปัญหาและอุปสรรคทางคณาณบริหารบุคคล ที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบจากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม	83
31	แสดง ปัญหาและอุปสรรคทางคณาณธุรกิจ การเงินและอาคารสถานที่ ที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม.	86
32	แสดง ปัญหาและอุปสรรคทางคณาณความสัมพันธ์กับชุมชน ที่หัวหน้าหมวดวิชาประสบจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสามกลุ่ม	88